

Критерии за оценяване на резултатите от обучението на учениците по информационни технологии и информатика

1. Нормативни основания:

1.1. Закон за предучилищното и училищно образование.

1.2. Наредба № 11 / 1.09.2016 г. за оценяване резултатите от обучението на учениците, изм. и доп. от 2017 г.

2. Основни положения:

2.1. Оценяването е системен процес на установяване и измерване на постигнатите резултати от обучението и на нивото на подготвеност на учениците за бъдещата им реализация. Показател за степента на постигане на тези резултати е оценката.

2.2. При оценяване резултатите от обучението на учениците е необходимо да се спазва принципът на равнопоставеност на учениците, прозрачност и предсказуемост.

2.3. При оценяване резултатите от обучението на учениците е необходимо да се прилагат държавните образователни стандарти за усвояване на учебното съдържание по учебните предмети от общообразователна и избираема подготовка .

2.4. Единната система на оценяване включва:

- Критерии за оценяване на писмени работи.
- Критерии за оценяване на практически задачи.

2.5. Единната система на оценяване на учениците е инструмент за стимулиране на учениците към повишаване на нивото на знания, умения и компетентности и тяхното прилагане в бъдеще.

3. Компоненти на оценката:

3.1. Оценката съдържа качествен и количествен показател. Оценките които могат да се поставят са: отличен /6/, много добър /5/ , добър /4/ , среден /3/ и слаб/2/.

3.2. Качественият показател, който определя степента на постигане на очаквани резултати от обучението е :

- *Отличен* – ученикът постига напълно очакваните резултати от учебните програми, в знанията и уменията му няма пропуски, усвоени са всички нови понятия и ученикът ги използва правилно, притежава необходимите компетентности и може да ги прилага самостоятелно при решаване на учебни задачи в различни ситуации. Ученикът умее да работи с операционната система и ползва нейните възможности. При изпълнение на конкретна задача съумява да избере подходящо приложение и ползва пълните възможности на съответния софтуер. Ползва рационално и по предназначение възможностите на наличния хардуер, демонстрира отговорно и коректно отношение при работа в локална мрежа и Internet. Не допуска грешки при изпълнение на практическите задачи.
- *Много добър* – ученикът постига с малки изключения очакваните резултати от учебните програми, показва незначителни пропуски в знанията и уменията си, усвоил е новите

понятия и като цяло ги използва правилно, доказва придобитите компетентности в познати ситуации, макар това да става с известна неувереност, действията му водят до краен резултат, който може да не съвсем точен. Ученикът умее да работи с операционната система и ползва нейните възможности. При изпълнение на конкретна задача съумява да избере подходящо приложение и ползва възможностите на съответния софтуер. Ползва по предназначение възможностите на наличния хардуер. Допуска незначителни грешки при изпълнение на практическите задачи.

- *Добър* – ученикът постига преобладаващата част от очакваните резултати от учебните програми, показва придобитите знания и умения с пропуски и успешно се справя в познати ситуации, но се нуждае от помощ за решаване на учебни задачи с по-висока сложност, усвоена е преобладаващата част от новите понятия, действията му съдържат неточности, но в рамките на изученото водят до краен резултат. Ученикът умее да работи с операционната система и ползва нейните възможности. При изпълнение на конкретна задача съумява да избере подходящо приложение, но не ползва пълните възможности на съответния софтуер. Не допуска груби грешки при изпълнение на практическите задачи.
- *Среден* – ученикът постига само отделни части от очакваните резултати, в знанията му има сериозни пропуски, усвоени са само някои от новите понятия, притежава малко компетентности и ги прилага в ограничен кръг от изучаваните в клас ситуации, като допуска пропуски и грешки, действията му рядко водят до краен резултат. Умее да работи с операционната система и ползва нейните възможности, но при изпълнение на конкретна задача не съумява да избере подходящо приложение или не ползва пълните възможности на съответния софтуер. Допуска грешки и пропуски при изпълнение на практическите задачи.
- *Слаб* – ученикът не постига очакваните резултати от учебните програми, заложен като прагова стойност за успешност и зададени чрез позитивен измерител „среден“.

3.3. Количествени показатели:

- За количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател **слаб**.
- За количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател **среден**.
- За количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател **добър**.
- За количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател **много добър**.
- За количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател **отличен**.

4. Форми на оценяване:

Поради спецификата и разнообразния характер на очакваните резултати при оценяването на знанията и уменията на учениците по ИТ и информатика могат да се използват различни методи и средства за проверка и оценка:

4.1. Изпълняване на практически задачи, които се реализират на компютър в час. Този тип задачи може да съдържа отделни компоненти, които измерват усвояването на конкретни умения за: работа с изучавания софтуер, извличане на информация, създаване на модели, творческо трансформиране и представяне на различни видове информация в дигитален формат и др. Тъй като предметите са с предимно практическа насоченост, препоръчва се това да е преобладаващата форма в оценяването на постиженията на учениците.

4.2. Тестове – хартиен и/или компютърен формат. Учителите могат да използват два вида тестове:

- Тестове, съдържащи въпроси и задачи със структуриран отговор.
- Тестове, съдържащи елементи от практически задачи, които учениците изпълняват на компютър.

При тестовите в компютърен формат проверката за вярност на отговорите и за двата вида се извършва от тестваша програма в процеса на решаване на теста. Тестовите са подходящи за проверка на знанията и върху по-голям обем от учебното съдържание за по-кратко време. Могат

да се използват за установяване на входно и изходно ниво. В зависимост от целите на теста той може да не обхваща целия учебен час, а да се проведе в рамките на 20-25 минути.

По информатика:

Писмената форма /тест/ е подходяща при проверка и оценка на теоретични знания и разбиране на синтаксиса и семантиката на даден оператор. Би могла да включва въпроси с избираем отговор, задачи за изчисление на израз, задачи за проследяване на работата на алгоритъм или програмен фрагмент, задачи за откриване на логически грешки в алгоритъм или програмен фрагмент. Писмената форма на изпитване може да се провежда самостоятелно или в съчетание с практическа форма.

4.3. Изпълняване на практически задачи, възлагани за домашна работа.

4.4. Представяне на кратко проучване по дадена тема от учебното съдържание.

4.5. Портфолио, което съдържа изпълняваните от ученика практически задачи в учебните занятия, за домашна работа, проучвания по дадена тема, решавани тестове. За оформянето на портфолиото учителят посочва кои от изпълняваните практически задачи ще бъдат задължително включени в него и представя критерии за оценяване на отделните задачи и на портфолиото като цяло. Задачите, включени като задължителни компоненти, трябва да измерват постигането на формулираните в учебната програма очаквани резултати.

Забележка: Индивидуалното портфолио може да се използва за оценяване на отделен ученик, при условие че всеки ученик работи самостоятелно на компютър, или включва само компоненти, които ученикът разработва самостоятелно – домашни работи, проучвания, тестове.

4.6. Оценяване на умения за представяне на информация пред публика, за работа в екип и по проект.

4.7. Устна – устната форма на оценка е удачна при групови обсъждания, дискусии, генериране на идеи. Оценяват се идеите и аргументите на ученика. За устно изпитване в часовете се зачита и представянето на резултат от дадена задача, участие в дискусия или демонстрационни умения за анализ на данни. При този тип изпитване е важно учениците да използват правилно понятийния апарат и терминология при описание на извършените от тях дейности, наблюдения и изводи. Различните степени, с които учениците се справят, могат да бъдат основание за поставяне на оценка. Не се препоръчва устно изпитване, отнасящо се до запаметяване на теория.

5. Критерий за оценка на:

5.1. Тест

- Въпроси с един избираем отговор от 3 или 4 възможности. Всеки верен отговор на такъв въпрос се оценява с една точка.
- Въпроси с два избираеми отговора от 4 възможности. За всеки верен отговор от тях се дава по една точка, максимум две точки на въпрос.
- Въпроси с отворен отговор. Според трудността на въпроса се оценява с две или три точки.

При тестови изпитвания върху всяка писмена работа, до всяка задача (компонент) са посочени точките, които тя носи при вярно решение и изпълнение. Оценката се определя по формула или скала за трансформиране на точките в оценка. Формулата $Оценка = 2 + 4 \cdot K/N$, където N е максималния брой точки за съответната писмена работа, а K са получените от ученика точки. Получената оценка се закръглява към най-близкото цяло число в полза на ученика.

5.2. Практически задачи

Включва:

- Постановка – описание на проблемната ситуация и очаквания продукт.

- Изисквания към учениците – свързани с обработката на данни и оформление на крайния документ /приложение/.
- Ресурси – файлове с данни или връзки към публични регистри, от където да могат да извлекат необходимите данни /ако са необходими за зададената задача/.

За всяка практическа задача се изработва артериална матрица. Тя трябва да включва критерий, свързани с:

- Обработка на данни;
- Специфичните изисквания за оформление на финалния документ;
- Изисквания, свързани с общото оформление;
- Изискване, отнасящо се до спазване на книжовните норми на българския език.

Формулират се не повече от 10 критерия, като за всеки от тях е възможно да се разграничат еднозначно степени на удовлетворяването им. За всеки критерий се дават точки. Оценката се определя по формула или скала за трансформиране на точките в оценка. Формулата $Оценка = 2 + 4 * K / N$, където N е максималния брой точки за съответната писмена работа, а K са получените от ученика точки. Получената оценка се закръглява към най-близкото цяло число в полза на ученика.